

Sygn. akt VI Ka 53/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Elżbieta Kosecka - Sobczak

Protokolant: st. sekr. sąd. Magdalena Popławska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Elblągu Joanny Łasińskiej

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2022 r. w Elblągu sprawy

M. F. (1) s. H. i L. ur. (...) w E.

oskarżonego o czyny z art. 226 § 1 kk w zw. z art. 231a kk

z powodu apelacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 17 listopada 2021 r. sygn. akt VIII K 1448/20

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt. V w ten sposób, że zasądza od oskarżonego M. F. (1) na rzecz oskarżyciela posiłkowego W. W. (1) kwotę 1.368 (jeden tysiąc trzysta sześćdziesiąt osiem) złotych z tytułu zwrotu poniesionych wydatków na ustanowienie pełnomocnika z wyboru,

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze,

IV. zasądza od oskarżonego M. F. (1) na rzecz oskarżyciela posiłkowego W. W. (1) kwotę 840 (osiemset czterdzieści) złotych z tytułu zwrotu poniesionych wydatków na ustanowienie pełnomocnika z wyboru w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 53/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Rejonowego w Elblągu z 17 listopada 2021r. w spr. VIII K 1448/20

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)	

Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiąże o powodach nieuwzględnienia dowodu

<p align="center">STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
Lp.	Zarzut	
1.	<p>a) -obrazy prawa materialnego - art. 46§1 lub 2 kk poprzez nie zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwoty 2.000zł tytułem zadośćuczynienia lub nawiązki , w sytuacji gdy na rozprawie w dniu 15.11.2021r. oskarżyciel posiłkowy złożył wniosek o zasądzenie takiej kwoty,</p> <p>b) -obrazy prawa materialnego-rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez przyjęcie niewłaściwych opłat z tytułu reprezentowania oskarżyciela przez pełnomocnika i zasądzenie poniżej kwoty tytułem zwrotu kosztów procesu</p>	<p># zasadny – ad. b)</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny- ad a)</p>
Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
Ad a)		
<p>Obowiązek naprawienia szkody niemajątkowej w formie zadośćuczynienia za wyrządzoną krzywdę, do czego odsyła art. 46§1kk, określa przepis art. 445 kc. Z art. 445 §1 kc wynika, że sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem</p>		

zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Natomiast w art. 46§2kk mowa o orzeczeniu - jeżeli orzeczenie zadośćuczynienia z art. 46§1kk jest utrudnione - nawiązki na rzecz pokrzywdzonego. Obecnie środek z art. 46 kk nie jest środkiem karnym a kompensacyjnym i ma być ułatwieniem uzyskania przez pokrzywdzonego pełnego zaspokojenia roszczeń cywilnoprawnych wynikających z popełnionego przestępstwa.

Tymczasem pokrzywdzony oskarżyciel posiłkowy w oświadczeniu z 15 listopada 2021r. złożonym na rozprawie nie wskazał by domagał się zasądzenia zadośćuczynienia bądź nawiązki na swoją rzecz tj. pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 46 kk, gdyż podał: „domagam się zasądzenia od oskarżonego kwoty pieniężnej 2.000zł, które chcę przekazać na organizację porządku publicznego, całą tą kwotę chcę przekazać, nie chcę żadnej złotówki dla siebie, przeznaczę ją w całości na organizację porządku publicznego”. Nie użył w tym oświadczeniu powołania się na przepis art. 46 kk. Trzeba też podkreślić, że oskarżyciel posiłkowy był w procesie reprezentowany przez fachowego pełnomocnika, który nie doprecyzował oświadczenia W. W. w taki sposób by wynikał z niego jednoznacznie wniosek o którym mowa w art. 46 kk dot. zasądzenia określonej kwoty na rzecz pokrzywdzonego. Pełnomocnik nie uczynił też tego też w „ostatnim słowie”, gdyż poparł tylko stanowisko prokuratora, który domagał się zasądzenia dwóch nawiązek po 5.000zł na rzecz Czerwonego Krzyża (a nie pokrzywdzonego). Trzeba też podkreślić, że oskarżyciel

posiłkowy w oświadczeniu domagał się kwoty 2.000zł, a pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego popierając wniosek prokuratora wnosił o orzeczenie dwóch nawiązek po 5.000zł, czyli zupełnie innej/innych kwoty/kwot niż ta z oświadczenia oskarżyciela posiłkowego. Obecnie zaś w apelacji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego zmienił swoje stanowisko w stosunku do tego wyrażonego w „ostatnim słowie” i domaga się zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego (a nie Czerwonego Krzyża) kwoty 2.000 zł (a nie 2x po 5.000zł, czyli łącznie 10.000zł) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub tytułem nawiązki. Nie bez znaczenia jest i to, że ani oskarżyciel posiłkowy ani jego pełnomocnik nie przedstawili argumentacji dla wykazania zasadności żądanych kwot. Przy orzekaniu środków z art. 46 kk stosuje się zaś przepisy prawa cywilnego i na żądającym ciąży obowiązek wykazania zasadności roszczenia, w tym i w zakresie jego wysokości, stąd gdy strona tego nie wykazała, to sąd nie był zobowiązany do prowadzenia postępowania dowodowego w celu ustalenia pełnego zakresu krzywdy.

Trzeba też podkreślić, że pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego złożył na piśmie wniosek o orzeczenie wobec oskarżonego środka karnego w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości, z uzasadnieniem takiego wniosku. Wobec treści tego wniosku, to sąd I instancji umieścił stosowne rozstrzygnięcie w tym przedmiocie w pkt. IV zaskarżonego wyroku. Natomiast brak takiego sprecyzowanego wniosku, zawierającego wyraźne

żądanie zasądzenia określonej kwoty od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego tytułem zadośćuczynienia lub nawiązki złożonego w sądzie I instancji, z powołaniem się na treść art. 46 kk, spowodował, że sąd orzekający mógł słusznie pominąć wydanie rozstrzygnięcia dot. zadośćuczynienia lub nawiązki. Nie dysponował bowiem wnioskiem pokrzywdzonego, o którym mowa w tym przepisie, a tylko na wniosek pokrzywdzonego sąd musi tj. ma obowiązek wydać rozstrzygnięcie dot. środka kompensacyjnego. Przy braku zaś wniosku pokrzywdzonego, uprawnienie sądu do wydania rozstrzygnięcia opartego o art. 46 kk staje się fakultatywne, stąd brak zastosowania przez sąd instytucji z art. 46 kk, gdy nie ma wniosku, nie może być kwestionowany poprzez zarzut obrazy prawa materialnego.

A w świetle powyższych rozważań inne argumenty z uzasadnienia apelacji odnoszące się do powstania krzywdy po stronie W. W., braku skruchy po stronie oskarżonego, nie miały znaczenia dla rozpoznania zarzutu obrazy art. 46 kk.

Ad b)

Skarżący postawił też zarzut obrazy prawa materialnego w postaci przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez przyjęcie niewłaściwych opłat z tytułu reprezentowania oskarżyciela przez pełnomocnika i zasądzenie poniżej kwoty tytułem zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu apelacji podniósł, że trudno jest ustalić w oparciu o jakie przepisy i stawki sąd ustalił wynagrodzenie pełnomocnika na kwotę 864 zł

i z twierdzeniem tym należy się zgodzić, gdyż w pisemnym uzasadnieniu wyroku, w części dot. kosztów procesu, jedynie wskazano, że sąd na podstawie art.627 kpk zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego 864 zł z tytułu poniesionych przez niego wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika. Tymczasem pokrzywdzony był reprezentowany przez pełnomocnika ustanowionego z wyboru w postępowaniu przygotowawczym i jurysdykcyjnym, na co powołał się w apelacji, chociaż sam nie wskazał konkretnych przepisów rozporządzenia z 22.10.2015r. , z których obrazą sąd I instancji miał zasądzić kwestionowaną kwotę 864zł. Z §11 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie wynika, że stawka minimalna za reprezentowanie osoby przez adwokata w sprawie objętej dochodzeniem (bo w takiej formie toczyło się postępowanie przygotowawcze) wynosi 360zł, a z §11 ust. 2 pkt.3 ww rozporządzenia, że za reprezentowanie przed sądem rejonowym w postępowaniu zwyczajnym wynosi 840zł, przy czym w myśl §17 pkt. 1 ww rozporządzenia stawka minimalna w sprawach w których rozprawa trwała dłużej niż jeden dzień – a sąd I instancji rozpoznał sprawę na dwóch terminach rozprawy-ulega podwyższeniu za każdy następny dzień o 20% (tj. 168zł). Wobec tego , na podstawie cytowanych przepisów rozporządzenia z 22.10.2015r. należało zmienić zaskarżony wyrok w pkt. V i zasądzić od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwotę 1.368 (360+840+168) zł z tytułu

zwrotu poniesionych wydatków na ustanowienie pełnomocnika z wyboru.

Co prawda z §15 ww rozporządzenia wynika możliwość ustalenia opłaty w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, ale wymaga to wniosku, o którym mowa w §16 tego rozporządzenia, i wykazania nim, że np. sprawa była zawiła, obszerna, a wkład pracy adwokata był ponadprzeciętny, bądź przedłożenia dokumentu obrazującego, że pokrzywdzony zapłacił pełnomocnikowi kwotę przekraczającą stawki minimalne. Tego warunku jednak apelujący nie spełnił, stąd w sprawie w której akta, do wydania wyroku, liczą 1 tom, nie było podstaw do ustalania opłaty ponad stawkę minimalną.

Co zaś do argumentu z apelacji, że pełnomocnik reprezentował pokrzywdzonego w postępowaniu incydentalnym w przedmiocie umorzenia postępowania, to analiza przepisu §12 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie prowadzi do wniosku, że brak jest podstaw prawnych do zasądzenia osobnego wynagrodzenia za udział pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego w toku postępowania sądowego w posiedzeniu dotyczącym umorzenia postępowania, czy związanego z rozpoznaniem zażalenia na takie orzeczenie. Przysługiwałoby by ono gdyby pełnomocnik został ustanowiony tylko do reprezentowania pokrzywdzonego w takim postępowaniu incydentalnym, jeżeli natomiast pełnomocnik występował w całym postępowaniu sądowym, to podstawą zasądzenia opłaty są przepisy zawarte w

przytoczonych wyżej przepisach z§11 oraz §17, a nie z §12 ww rozporządzenia (patrz: podobnie wyrok SA we Wrocławiu z 6.03.2020r. w spr. II AKa 385/19 „Jeżeli obrońcę powołano do całości poszczególnej fazy postępowania (przygotowawcze, rozpoznawcze, wykonawcze) to należy mu się jedno wynagrodzenie za całą fazę postępowania, bez względu na liczbę i rodzaj podejmowanych czynności incydentalnych” i wyrok SA w Gdańsku z 7.02.2019r. w spr. II AKa 411/18).

Stąd zarzut obrazy przepisów rozporządzenia z 22 października 2015r. (choć skarżący nie wskazał dokładnie o jakie przepisy mu chodzi) okazał się co do zasady słuszny, chociaż nie było podstaw by uwzględnić wszystkie argumenty przytoczone na jego poparcie.

Wniosek

o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez :

a)– zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwoty 2.000zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub tytułem nawiązki,

b)- zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego z tytułu poniesionych wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika za postępowanie przygotowawcze (dwukrotnie I instancję oraz w postępowaniu zażaleniowym) według norm przepisanych

zasadny
częściowo zasadny- ad. b)
niezasadny- ad a)

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Ad) a – z przyczyn dla których nie było podstaw do przyjęcia, że pokrzywdzony złożył wniosek, o którym mowa w art. 46§1kk, stąd nie doszło do obrazy art. 46 kk poprzez nie zasądzenie na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwoty 2.000zł; nadto brak w wyroku rozstrzygnięcia o charakterze fakultatywnym – gdy pokrzywdzony nie złożył stosownego wniosku- też nie wskazuje na obrazę przepisu art. 46 kk.

Ad b) – z przyczyn dla których należało uwzględnić co do zasady zarzut obrazy przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez przyjęcie niewłaściwych opłat z tytułu reprezentowania oskarżyciela przez pełnomocnika, chociaż nie podlegał uwzględnieniu argument sugerujący potrzebę zasądzenia osobnego wynagrodzenia za reprezentowanie przez pełnomocnika ustanowionego z wyboru pokrzywdzonego w postępowaniu incydentalnym w przedmiocie umorzenia postępowania czy związanego z rozpoznaniem zażalenia na takie orzeczenie.

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	

5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku za wyjątkiem rozstrzygnięcia z pkt. V, który został zmieniony.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Gdy nie było podstaw do wzruszenia pozostałych – poza tym z pkt. V- rozstrzygnięcie z wyroku lub „dodania” rozstrzygnięcia opartego o art. 46 kk.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zmiana co do pkt. V i zasądzenie od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwoty 1.368 zł z tytułu zwrotu poniesionych wydatków na ustanowienie pełnomocnika z wyboru.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Z przyczyn dla których należało uwzględnić co do zasady zarzut obrazy przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie poprzez przyjęcie niewłaściwych opłat z tytułu reprezentowania oskarżyciela przez pełnomocnika, chociaż nie podlegał uwzględnieniu argument sugerujący potrzebę zasądzania osobnego wynagrodzenia za reprezentowanie przez pełnomocnika ustanowionego z wyboru pokrzywdzonego w postępowaniu incydentalnym w przedmiocie umorzenia postępowania czy związanego z rozpoznaniem zażalenia na takie orzeczenie.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
---	--

5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylecia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylecia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
--------------------------------	-------------------------

Pkt. III i IV

pkt. III- Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł apelację, która częściowo została uwzględniona, stąd oskarżony winien ponieść koszty za postępowanie odwoławcze. W sytuacji jednak, gdy to sąd I instancji nieprawidłowo ustalił wysokość kwoty przyznanej na rzecz oskarżyciela posiłkowego w pkt. V wyroku, to oskarżonego- który nie przyczynił się do tego- należało zwolnić od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze na zasadach słuszności, tym bardziej, że M. F. mało zarabia a będzie musiał zapłacić grzywnę (art. 624§1kpk).

pkt. IV- Powyższe nie zwalnia jednak oskarżonego od zwrotu oskarżycielowi posiłkowemu wydatków poniesionych na ustanowienie pełnomocnika z wyboru z postępowaniu odwoławczym, gdy stawka minimalna za reprezentowanie oskarżyciela posiłkowego przed sądem okręgowym jako drugą instancją wynosi 840zł, stąd taką kwotę zasądzono od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego (§11 ust. 2 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, art. 616§1 kpk, art. 627 kpk).

7. PODPIS